

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2018/1136**ze dne 10. srpna 2018****o opatřeních ke zmírnění rizika, posílených opatřeních biologické bezpečnosti a systémech včasného odhalení v souvislosti s riziky, která představují volně žijící ptáci pro přenos virů vysoce patogenní influenza ptáků na drůbež**

(oznámeno pod číslem C(2018) 5243)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici Rady 2005/94/ES ze dne 20. prosince 2005 o opatřeních Společenství pro tlumení influenza ptáků a o zrušení směrnice 92/40/EHS ⁽¹⁾, a zejména na článek 3 a čl. 63 odst. 3 uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Influenza ptáků je infekční virová nákaza ptáků, včetně drůbeže. Infekce viry influenza ptáků u domácí drůbeže způsobují dvě hlavní formy uvedené nákazy, které se rozlišují podle virulence viru. Nízkopatogenní forma se obecně projevuje pouze lehkými symptomy, zatímco vysoce patogenní forma má za následek velmi vysokou úmrtnost u většiny druhů drůbeže. Uvedená nákaza může mít vážný dopad na zdraví domácích a volně žijících ptáků a na ziskovost chovu drůbeže.
- (2) Směrnice 2005/94/ES stanoví minimální opatření pro tlumení, která je třeba použít v případě ohniska uvedené nákazy u drůbeže nebo jiného ptactva chovaného v zajetí, a rovněž stanoví určitá preventivní opatření týkající se dozoru nad influencí ptáků a jejího včasného odhalení.
- (3) Volně žijící ptáci, zejména stěhovaví vodní ptáci, se považují za přirozené hostitele virů nízkopatogenní influenza ptáků, které přenášejí během své sezónní migrace, aniž by se u nich zpravidla projevil příznak uvedené nákazy. Od roku 2005 se však ukázalo, že virus vysoce patogenní influenza ptáků (HPAI) podtypu H5 může infikovat stěhovavé ptáky, kteří tyto viry mohou šířit na velké vzdálenosti mezi kontinenty.
- (4) Přítomnost virů influenza ptáků, a zejména virů HPAI u volně žijících ptáků představuje stálou hrozbu přímého či nepřímého zavlečení těchto virů do hospodářství, kde se chová drůbež nebo jiné ptactvo chované v zajetí, zejména během sezónních přesunů stěhovavých ptáků, a riziko, že virus se z infikovaného hospodářství bude dále šířit do jiných hospodářství, čímž může způsobit značné ekonomické ztráty.
- (5) Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) přijal dne 14. září 2017 obsáhlé vědecké stanovisko týkající se influenza ptáků ⁽²⁾, v němž potvrzuje, že důsledné provádění opatření biologické bezpečnosti hraje zásadní úlohu v předcházení šíření virů HPAI z volně žijících ptáků na drůbež a jiné ptactvo chované v zajetí (stanovisko EFSA z roku 2017).
- (6) Stanovisko EFSA z roku 2017 uvádí seznam nejdůležitějších opatření biologické bezpečnosti, která je třeba soustavně provádět v různých systémech chovu drůbeže včetně malých hospodářství. Ze stanoviska rovněž vyplývá, že zatímco některé obecné zásady biologické bezpečnosti platí pro všechna drůbežářská hospodářství, je třeba zohlednit zvláštnosti jednotlivých hospodářství tak, aby se optimalizovala ochrana na základě doporučení odborníků.
- (7) Úřad EFSA ve stanovisku z roku 2017 posoudil a identifikoval rizika zavlečení viru HPAI do drůbežářských hospodářství, jako je například společný chov domácích kachen a hus spolu s dalšími druhy drůbeže, a rizika spojená s určitými činnostmi, jako je vypuštění drůbeže pro účely zavěření pernaté zvěře, a navrhl opatření ke zmírnění těchto rizik.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 10, 14.1.2006, s. 16.⁽²⁾ EFSA Journal 2017;15(10):4991.

- (8) Stanovisko EFSA z roku 2017 přináší závěr, že nejúčinnější způsob, jak včas odhalit přítomnost virů HPAI u volně žijících ptáků, u nichž jsou nákazy viry HPAI spojovány s úmrtností, je pasivní dozor nad těmito ptáky, a doporučuje se v něm zaměřit se na odběr vzorků a laboratorní vyšetření cílových druhů volně žijících ptáků. Úřad EFSA následně zveřejnil seznam cílových druhů volně žijících ptáků ve své vědecké zprávě o influenze ptáků schválené dne 18. prosince 2017 ⁽¹⁾.
- (9) Ve vědecké zprávě o influenze ptáků schválené dne 22. března 2018 ⁽²⁾ úřad EFSA uvedl, že nebyly oznámeny žádné případy infekce u lidí, jejímž původem by byl virus A(H5N8) nebo nově se objevující viry A(H5N5) a A(H5N6), které představují přeskupení virů A(H5) větve 2.3.4.4 s místními evropskými viry předávajícími gen N5 nebo N6. Má se za to, že viry A(H5N8), A(H5N5) a A(H5N6) se přizpůsobují převážně druhům ptáků.
- (10) Úřad EFSA ve stanovisku z roku 2017 dále dospěl k závěru, že v určitých epizootologických situacích může být vhodné, aby členské státy dočasně zintenzivnily určitá preventivní opatření v okolí místa, kde byla u volně žijících ptáků nebo v jejich výkalech potvrzena nákaza virem HPAI, zejména s cílem posoudit, zda došlo k přenosu do drůbežářských hospodářství a zda jsou účinně uplatňována opatření biologické bezpečnosti, aby se zabránilo zavlečení viru.
- (11) Aby bylo možné zaměřit se na ptačí populace, které jsou infekcí influencí ptáků nejvíce ohroženy, a aby se zajistila účinnost opatření stanovených v tomto rozhodnutí, je třeba zacílit některá preventivní opatření na hospodářství, kde se chová drůbež.
- (12) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2017/263 ⁽³⁾ stanovilo opatření ke zmírnění rizika a posílená opatření biologické bezpečnosti ke zmírnění rizika přenosu virů HPAI z volně žijících ptáků na drůbež prostřednictvím zamezení přímým i nepřímým kontaktům mezi těmito populacemi, a požadavek, aby členské státy mimo jiné s ohledem na epizootologickou situaci a specifické rizikové faktory určily oblasti svých území, které jsou mimořádně ohroženy zavlečením virů HPAI do hospodářství, kde se chová drůbež a jiné ptactvo chované v zajetí („oblasti s vysokým rizikem“). Uvedené prováděcí rozhodnutí se použilo do 30. června 2018.
- (13) Opatření stanovená v prováděcím rozhodnutí (EU) 2017/263 by tudíž měla být přezkoumána při zohlednění stávající epizootologické situace týkající se drůbeže, jiného ptactva chovaného v zajetí a volně žijících ptáků v Unii a v rizikových třetích zemích, stanoviska úřadu EFSA z roku 2017 a následných vědeckých zpráv o influenze ptáků a zkušeností členských států získaných při praktickém provádění opatření stanovených v uvedeném prováděcím rozhodnutí.
- (14) Toto rozhodnutí by proto mělo s ohledem na přetrvávající riziko přenosu viru HPAI nakaženými volně žijícími ptáky a riziko ohnisek v hospodářstvích, kde se chová drůbež nebo jiné ptactvo chované v zajetí, stanovit aktualizovaná opatření s přihlédnutím k výsledkům přezkumu prováděcího rozhodnutí (EU) 2017/263.
- (15) Zkušenosti získané při provádění opatření stanovených prováděcím rozhodnutím (EU) 2017/263 ukazují, že jsou nutné určité odchylky od opatření ke zmírnění rizika a posílených opatření biologické bezpečnosti, aby jednotlivé členské státy mohly tato opatření přizpůsobit měnící se epizootologické situaci.
- (16) Opatření stanovená tímto rozhodnutím jsou v souladu se stanoviskem Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

Tímto rozhodnutím se stanoví opatření ke zmírnění rizika, některá posílená opatření biologické bezpečnosti a systémy včasného odhalení v souvislosti s riziky, která představují volně žijící ptáci pro zavlečení virů vysoce patogenní influenzy ptáků (HPAI) do hospodářství, jakož i opatření na zvýšení informovanosti majitelů a dalších osob působících v odvětví drůbeže o těchto rizicích a o nutnosti, aby ve svých hospodářstvích prováděli či posilovali opatření biologické bezpečnosti.

⁽¹⁾ EFSA Journal 2017;15(12):5141.

⁽²⁾ EFSA Journal 2018;16(3):5240.

⁽³⁾ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2017/263 ze dne 14. února 2017 o opatřeních ke zmírnění rizika, posílených opatřeních biologické bezpečnosti a systémech včasného odhalení v souvislosti s riziky, která představují volně žijící ptáci pro přenos virů vysoce patogenní influenzy ptáků na drůbež (Úř. věst. L 39, 16.2.2017, s. 6).

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto rozhodnutí se použijí definice uvedené v článku 2 směrnice 2005/94/ES.

Článek 3

Určení oblastí s vysokým rizikem zavlečení a šíření virů HPAI

1. Členské státy určí oblasti svých území, které jsou mimořádně ohroženy zavlečením virů HPAI do hospodářství (dále jen „oblasti s vysokým rizikem“), přičemž zohlední:

- a) rizikové faktory pro zavlečení virů HPAI do hospodářství, zejména pokud jde o:
 - i) jejich zeměpisnou polohu v oblastech členských států, přes které cestují stěhovaví ptáci nebo kde tito ptáci během migračních přesunů odpočívají poté, co přilétli do Unie zejména po severovýchodních a východních migračních trasách;
 - ii) blízkost mokřých oblastí, rybníků, bažin, jezer, řek nebo moře, kde se mohou shromažďovat a kde se zastavují stěhovaví ptáci, zejména řádů *Anseriformes* a *Charadriiformes*;
 - iii) jejich zeměpisnou polohu v oblastech s vysokou hustotou stěhovavých ptáků, zejména vodních ptáků;
 - iv) drůbež chovanou v otevřených hospodářstvích, kde kontaktu mezi volně žijícími ptáky a drůbeží nelze zabránit nebo jej nelze dostatečně kontrolovat;
 - v) současná a předchozí odhalení virů HPAI u drůbeže, jiného ptactva chovaného v zajetí a volně žijících ptáků;
- b) rizikové faktory pro šíření virů HPAI uvnitř hospodářství a mezi hospodářstvími, zejména tam, kde:
 - i) se zeměpisná poloha hospodářství nachází v oblasti, kde je vysoká hustota hospodářství, zejména těch, která chovají kachny a husy a jakoukoli drůbež s přístupem na otevřené prostranství;
 - ii) je vysoká četnost pohybu vozidel přepravujících drůbež a osob uvnitř hospodářství a směrem z hospodářství a dalších přímých a nepřímých kontaktů mezi hospodářstvími;
- c) posouzení rizik a vědecká doporučení týkající se relevantnosti šíření virů HPAI volně žijícími ptáky prováděná Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA) a vnitrostátními a mezinárodními subjekty zabývajícími se hodnocením rizika;
- d) výsledky programů dozoru prováděných podle článku 4 směrnice 2005/94/ES.

2. Členské státy zajistí, aby zúčastněné strany působící v odvětví drůbeže, včetně malých hospodářství, byly nejvhodnějšími způsoby informovány o vymezení oblastí s vysokým rizikem určených v souladu s odstavcem 1.

3. Členské státy vymezení těchto oblastí s vysokým rizikem průběžně přezkoumávají.

Článek 4

Opatření ke zmírnění rizika a posílená opatření biologické bezpečnosti

1. Členské státy průběžně monitorují konkrétní epizootologickou situaci na svém území, přičemž rovněž zohlední hrozby, které představuje odhalení HPAI u drůbeže, jiného ptactva chovaného v zajetí a volně žijících ptáků v jiných členských státech a okolních třetích zemích, jakož i posouzení rizik uvedená v čl. 3 odst. 1 písm. c).

2. Členské státy přijmou v oblastech s vysokým rizikem vhodná a proveditelná opatření, aby se snížilo riziko přenosu virů HPAI z volně žijících ptáků na drůbež.

3. Cílem opatření ke zmírnění rizika a posílených opatření biologické bezpečnosti je zamezit tomu, aby volně žijící ptáci, a zejména stěhovaví vodní ptáci, přicházeli do přímého či nepřímého kontaktu s drůbeží, obzvláště s kachnami a husami.

4. V závislosti na posouzení epizootologické situace uvedené v odstavci 1 zakází členské státy v oblastech s vysokým rizikem tyto činnosti:
- a) společný chov kachen a hus s dalšími druhy drůbeže, ledaže
 - i) riziko zavlečení viru se vzhledem k charakteristikám hospodářství považuje za nevýznamné a příslušný orgán pokládá zavedená opatření ke zmírnění rizika za dostačující, nebo
 - ii) jako ověřovací zvířata jsou používány jiné druhy drůbeže než kachny a husy v souladu s ustanoveními příslušného orgánu;
 - b) chov drůbeže v otevřeném chovu, ledaže
 - i) je drůbež chráněna před kontaktem s volně žijícími ptáky pomocí sítí, střeš, horizontálně umístěného tkaniva nebo jinými vhodnými způsoby, které mají zabránit kontaktu, nebo
 - ii) je krmivo a voda drůbeži podávána v uzavřených prostorách nebo pod přístřeškem, který dostatečně brání přístupu volně žijících ptáků, a zamezuje tak kontaktu volně žijících ptáků s krmivem nebo vodou určenými pro drůbež;
 - c) používání venkovních vodních nádrží pro drůbež; ledaže jsou potřebné z důvodu zajištění dobrých životních podmínek pro některé druhy drůbeže a pokud jsou dostatečně chráněny před volně žijícími ptáky;
 - d) podávání vody drůbeži z povrchových vodních nádrží, ke kterým mohou mít přístup volně žijící ptáci; ledaže je voda ošetřena způsobem, který zajistí inaktivaci virů influenzy ptáků;
 - e) shromažďování drůbeže a jiného ptactva chovaného v zajetí na trzích, přehlídkách, výstavách a kulturních akcích; ledaže jsou takové akce organizovány a řízeny tak, aby riziko šíření viru potenciálně nakaženými ptáky na jiné ptactvo bylo omezeno na minimum;
 - f) používání volavých ptáků řádů *Anseriformes* a *Charadriiformes*; ledaže jsou používáni v rámci programu dozoru nad influenzou ptáků prováděného v souladu s článkem 4 směrnice 2005/94/ES, výzkumných projektů, ornitologických studií a veškerých dalších činností povolených příslušným orgánem;
 - g) vypuštění drůbeže pro účely zazvěření pernaté zvěře; ledaže je povoleno příslušnými orgány za podmínky, že:
 - i) tyto činnosti jsou odděleny od jiných hospodářství a
 - ii) drůbež pro účely zazvěření byla v souladu s kapitolou IV bodem 4 písm. a) Diagnostické příručky pro influenzu ptáků uvedené v příloze rozhodnutí Komise 2006/437/ES⁽¹⁾ podrobena virologickému vyšetření s negativními výsledky na influenzu ptáků ve vzorcích odebraných z každé produkční jednotky během 48 hodin před jejím vypuštěním.
5. Členské státy mohou na základě pravidelného přezkumu opatření v souladu s článkem 5 rozšířit nebo omezit rozsah a dobu uplatňování opatření ke zmírnění rizika a posílených opatření biologické bezpečnosti uvedených v odstavci 4.
6. Členské státy vybízejí odvětví drůbeže, aby podporovalo školicí aktivity pro majitele drůbeže týkající se opatření ke zmírnění rizika a posílených opatření biologické bezpečnosti, vytvořilo plány pro biologickou bezpečnost pro konkrétní hospodářství a monitorovalo uplatňování opatření biologické bezpečnosti.

Článek 5

Zachování a přezkum opatření ke zmírnění rizika a posílených opatření biologické bezpečnosti uplatňovaných v oblastech s vysokým rizikem

1. Členské státy zachovají opatření uplatňovaná podle čl. 4 odst. 4 v oblastech s vysokým rizikem po dobu, během níž přetrvává zvýšené riziko zavlečení a šíření viru HPAI na jejich území.
2. Členské státy opatření, která přijaly podle čl. 4 odst. 4, pravidelně přezkoumávají, aby je upravily a přizpůsobily podle převažující epizootologické situace, zejména s ohledem na rizika, která představují volně žijící ptáci.

⁽¹⁾ Rozhodnutí Komise 2006/437/ES ze dne 4. srpna 2006, kterým se schvaluje Diagnostická příručka pro influenzu ptáků podle směrnice Rady 2005/94/ES (Úř. věst. L 237, 31.8.2006, s. 1).

3. Členské státy při přezkumu uvedeném v odstavci 2 vycházejí z posouzení těchto faktorů:
- vývoj nálezové situace u volně žijících ptáků, epizootologická křivka, konkrétně počet nových nálezů za jednotku času, mapování pozitivních a negativních zjištění a dynamika nákazy;
 - přítomnost druhů stěhovavých a přisedlých volně žijících ptáků, zejména těch, které byly identifikovány jako cílové druhy pro dozor nad influencí ptáků;
 - výskyt ohnisek HPAI u drůbeže a jiného ptactva chovaného v zajetí, zejména v důsledku primárního zavlečení viru volně žijícími ptáky;
 - odhalení HPAI u drůbeže, jiného ptactva chovaného v zajetí a volně žijících ptáků během průběžného dozoru;
 - podtyp nebo podtypy HPAI, vývoj viru a potenciální význam pro lidské zdraví;
 - epizootologická situace, pokud jde o HPAI u volně žijících ptáků, drůbeže a jiného ptactva chovaného v zajetí, na území okolních členských států a třetích zemí a posouzení rizik prováděná úřadem EFSA, vnitrostátními a mezinárodními subjekty zabývajícími se hodnocením rizika;
 - míra provádění a účinnosti opatření stanovených v tomto rozhodnutí.

Článek 6

Zvyšování informovanosti

Členské státy zajistí, aby byla přijata nezbytná opatření, jejichž cílem je zvýšit informovanost zúčastněných stran působících v odvětví drůbeže, včetně malých hospodářství, o rizicích zavlečení viru HPAI do hospodářství a poskytnout jim nejvhodnější informace o opatřeních ke zmírnění rizika a posílených opatřeních biologické bezpečnosti uvedených v článku 4, zejména o opatřeních, která je třeba prosazovat v oblastech s vysokým rizikem, a to způsobem, který je na uvedené informace upozorní nejlépe.

Členské státy rovněž zvyšují informovanost skupin, které jsou zapojeny do činností souvisejících s volně žijícími druhy, mimo jiné ornitologů, pozorovatelů ptáků a lovců.

Článek 7

Systemy včasného odhalení u hejn drůbeže

- Členské státy zavedou nebo posílí stávající systémy včasného odhalení, jejichž účelem je, aby majitelé o všech známkách přítomnosti viru HPAI u hejn drůbeže chovaných v hospodářstvích, která se nacházejí v oblastech s vysokým rizikem, urychleně informovali příslušný veterinární orgán.
- V systémech uvedených v odstavci 1 se jako důležité parametry, které svědčí o pravděpodobné přítomnosti nákazy, zohlední přinejmenším významný pokles v příjmu krmiva a vody a v produkci vajec, pozorovaná úmrtnost a jakékoli klinické příznaky nebo posmrtné léze, které naznačují přítomnost viru HPAI, a to s přihlédnutím k rozdílům těchto parametrů u různých druhů drůbeže a typů produkce.

Článek 8

Zvýšený dozor nad volně žijícími ptáky

- Členské státy zajistí, aby zvýšený dozor nad populacemi volně žijících ptáků a další monitorování mrtvých nebo nemocných ptáků byly prováděny v souladu s pokyny přijatými podle čl. 4 odst. 2 směrnice 2005/94/ES pro provádění programů dozoru nad influencí ptáků u volně žijících ptáků stanovenými v příloze II rozhodnutí Komise 2010/367/EU ⁽¹⁾.
- Členské státy se mohou rozhodnout, že se zaměří na odběr vzorků a laboratorní vyšetření u volně žijících ptáků, pokud jde o druhy a zeměpisné oblasti, které HPAI nebyly dříve zasaženy.

⁽¹⁾ Rozhodnutí Komise 2010/367/EU ze dne 25. června 2010 o provádění programů dozoru nad influencí ptáků u drůbeže a volně žijících ptáků v členských státech (Úř. věst. L 166, 1.7.2010, s. 22).

Článek 9**Dodatečná dočasná opatření v případě potvrzení HPAI u volně žijících ptáků**

1. Potvrdí-li se ve vzorcích odebraných z jednoho nebo více volně žijících ptáků či v jejich výkalech přítomnost viru HPAI a bylo-li zjištěno zvýšené riziko zavlečení viru do hospodářství nebo možné riziko pro veřejné zdraví, přijmou členské státy v okolí tohoto zjištěného případu dodatečná dočasná opatření, která zahrnují:
 - a) uplatňování opatření ke zmírnění rizika a posílených opatření biologické bezpečnosti v souladu s článkem 4;
 - b) zvýšený dozor nad volně žijícími ptáky v souladu s článkem 8;
 - c) je-li to nutné, epizootologická šetření a návštěvy hospodářství, případně včetně odběru vzorků a vyšetření na HPAI;
 - d) zavedení a posílení systémů včasného odhalení v souladu s článkem 7.
2. Členské státy mohou uplatňování některých opatření uvedených v odstavci 1 omezit, pokud příslušný orgán považuje riziko zavlečení viru HPAI pro určité části jejich území nebo určité typy hospodářství za zanedbatelné.

Článek 10**Povinnosti týkající se souladu a informování**

1. Členské státy zajistí, aby bylo monitorováno, jak majitelé a odvětví drůbeže provádějí opatření stanovená tímto rozhodnutím.
2. Členské státy informují Komisi a ostatní členské státy v rámci Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva o opatřeních, která přijaly k dosažení souladu s tímto rozhodnutím.

Článek 11**Určení**

Toto rozhodnutí je určeno členskými státům.

V Bruselu dne 10. srpna 2018.

Za Komisi
Vytenis ANDRIUKAITIS
člen Komise